

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Makowie Podhalańskim jako forma aktywizacji seniorów

Author: Sylwia Ryszawy

Citation style: Ryszawy Sylwia. (2014). Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Makowie Podhalańskim jako forma aktywizacji seniorów. W: A. Szczurek-Boruta, B. Chojnacka-Synaszko (red.), "Człowiek w przestrzeni lokalnej - dobre praktyki wspierania rozwoju, aktywizacji i integracji społecznej osób starszych" (S. 60-71). Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Sylwia Ryszawy

**Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku
w Makowie Podhalańskim
jako forma aktywizacji seniorów**

Wstęp

Życie we współczesnym społeczeństwie wymaga nie tylko przystosowania się do nowych wymagań oraz warunków, ale także ciągłego zdobywania i pogłębiania wiedzy, dzięki której możliwa staje się aktywna działalność w różnych dziedzinach społecznych, kulturalnych czy oświatowych.

Człowiek uczy się przez całe życie, poczynając od narodzin aż po kres dorosłości. Ważnym zagadnieniem edukacyjnym staje się kształcenie ustawiczne szczególnej grupy osób, jaką są seniorzy. Przejście na emeryturę to dla niektórych czas wycofania się z aktywnego życia społecznego, dlatego przed społeczeństwem staje ważne zadanie, jakim jest aktywizacja tych osób w celu ich dalszego rozwoju.

Jedną z instytucji wpisujących się w ideę kształcenia osób starszych są Uniwersytety Trzeciego Wieku, których działalność rozpowszechniona jest na całym świecie i pozwala nie tylko na dalszą edukację, ale również ma znamiona społeczne, dając nadzieję i szansę na ukazanie starości jako szczególnego etapu w życiu człowieka.

W podjętych rozważaniach, odwołując się do koncepcji kształcenia ustawicznego¹ oraz teorii aktywności², zwróć uwagę na rolę i znaczenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku w aktywizacji osób starszych.

Materiał zaprezentowany w artykule został zebrany przy pomocy metody analizy dokumentów oraz metody sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem techniki wywiadu³.

Zakładam, że aktywne uczestnictwo w życiu i działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku jest szansą na dalszy rozwój intelektualny, fizyczny i społeczny osób starszych, a aktywizacja ich potencjału oraz możliwości pozwala na kreowanie „obrazu starości” jako ważnego etapu w egzystencji człowieka, pozwalającego na godne i satysfakcjonujące przeżycie „jesieni życia”.

Uniwersytety Trzeciego Wieku i ich znaczenie dla rozwoju osób starszych

Aktywizacja osób starszych to zadanie realizowane przez wiele instytucji, organizacji i stowarzyszeń. Wśród nich ważną rolę odgrywają Uniwersytety Trzeciego Wieku proponujące uczestnictwo w wielu formach aktywności zaspokajających potrzeby społeczne, psychiczne i fizyczne, pozwalając tym samym na dalszy rozwój seniorów.

Pierwszy Uniwersytet Trzeciego Wieku (UTW) powstał we Francji w 1973 roku, a jego inicjatorem był Pierre Vellas⁴. Celem działalności Uniwersytetu było: „umożliwienie kształcenia ustawicznego osobom starszym; kształcenie studentów w zakresie gerontologii społecznej; przygotowanie odpowiedniej

¹ Zob. m.in. A. Matlakiewicz, *Koncepcja edukacji ustawicznej w ujęciu Międzynarodowej Encyklopedii Dorosłych i Kształcenia Zawodowego*, w: Z. P. Kruszewski, J. Półturzycki, E. A. Wesołowska (red.), *Kształcenie ustawiczne – idee i doświadczenia*, Płock 2003, Wydawnictwo Naukowe „NOVUM”.

² A. Leszczyńska-Rejchert, *Człowiek starszy i jego wspomaganie – w stronę pedagogiki starości*, Olsztyn 2006, Wyd. UWM, s. 56.

³ Zob.: M. Łobocki, *Wprowadzenie do metodologii badań pedagogicznych*, Kraków 2000, Oficyna Wydawnicza „Impuls”; M. Łobocki, *Metody i techniki badań pedagogicznych*, Kraków 2000, Oficyna Wydawnicza „Impuls”; K. Rubacha, *Metodologia badań nad edukacją*, Warszawa 2008, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne. Badania przeprowadzono w lutym i marcu 2014.

⁴ B. Ziębińska, *Uniwersytety Trzeciego Wieku jako instytucje przeciwdziałające marginalizacji osób starszych*, Katowice 2010, „Śląsk” Sp. z o.o. Wydawnictwo Naukowe, s. 165.

kadry specjalistów pracujących dla ludzi starszych oraz prowadzenie badań dotyczących problemów medycznych, prawnych i psychospołecznych wieku starszego”⁵.

Obecnie UTW mają szerszy zakres działań: „(...) mają one coraz większe znaczenie w aktywizacji społecznej swoich słuchaczy, nie tylko w ścisłych kręgach słuchaczy UTW, ale również w społeczności lokalnej, w której działają”⁶.

„Podstawową funkcją UTW jest rozbudzanie i zaspokojenie aktywności intelektualnej, emocjonalnej, społecznej, kulturalnej i artystycznej (ruch amatorski), włączanie pokoleń III i IV wieku w nurt wydarzeń ogólnospołecznych”⁷.

Pierwszy UTW założony w Polsce powstał w 1975 roku w Warszawie z inicjatywy Haliny Szwarc⁸.

Uniwersytety Trzeciego Wieku działają w oparciu o opracowany wewnętrznie statut zawierający główne założenia oraz cele. Słuchacze uniwersytetu biorą czynny udział w jego tworzeniu, podejmując własne inicjatywy, zamierzenia, biorąc pod uwagę swoje zainteresowania, możliwości oraz potrzeby⁹.

Można wyróżnić trzy typy UTW:

1. Działające przy uczelniach wyższych.
2. Funkcjonujące jako stowarzyszenia, fundacje lub organizacje pozarządowe.
3. Utworzone w strukturach jednostek organizacyjnych samorządu lokalnego¹⁰.

⁵ Tamże, s. 166.

⁶ Tamże, s. 184.

⁷ Z. Szarota, *Gerontologia społeczna i oświatowa. Zarys problematyki*, Kraków 2004, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, s. 80.

⁸ E. Trafiałek, *Uniwersytet trzeciego wieku*, w: J. Brągiel, S. Badora (red.), *Formy opieki, wychowania i wsparcia w zreformowanym systemie pomocy społecznej*, Opole 2005, Wyd. UO, s. 539.

⁹ A. Lechka-Mioduszevska, *Ciągłość i zmiana tradycji edukacyjnej seniorów na przykładzie wrocławskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku*, w: M. Malec (red.), *Edukacyjne, kulturowe i społeczne konteksty starości*, Wrocław 2011, Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe, s. 248.

¹⁰ W. Borczyk, W. Wnuk, *Edukacja w starości i do starości*, w: *Strategie działania w starzejącym się społeczeństwie. Tezy i rekomendacje*, Warszawa 2012, RPO, s. 78. Pu-

Korzyściami, jakie wymienić można w związku z powstawaniem oraz działalnością UTW, są między innymi: modyfikacja negatywnego stereotypu starości; aktywizacja osób starszych; wychodzenie naprzeciw pasywności; przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym – gerontofobii, ageizmowi; profilaktyka gerontologiczna¹¹; stwarzanie warunków do zdobycia nowej wiedzy oraz do pracy zespołowej; polepszanie jakości życia osób starszych; nawiązywanie więzi społecznych¹²; organizowanie czasu wolnego; dbanie o rozwój intelektualny, psychiczny i fizyczny; rozwój zainteresowań; wdrażanie do aktywnego wypoczynku¹³.

Dzięki zajęciom prowadzonym w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku możliwe staje się „podtrzymanie sprawności umysłowej ludzi starych, głównie poprzez aktywne życie intelektualne. Powszechnie jest wiadomo, iż długo zachowana aktywność psychiczna wpływa na aktywność fizyczną”¹⁴. Uczestnictwo seniorów w różnych formach zajęć oferowanych przez UTW pomaga im radzić sobie z procesami starzenia, tworzy warunki do zachowania sprawności fizycznej, umysłowej, podtrzymywania związków z innymi osobami, zaangażowania społecznego¹⁵. Aktywność podejmowana przez słuchaczy daje możliwość odprężenia, wytchnienia oraz zagospodarowania swojego czasu.

Starość to okres, w którym dochodzi do rozważania, podsumowania przeżytego do tej pory życia. Przejście na emeryturę daje wiele nowych możliwości, pozwalając na podjęcie nowych ról oraz działań w różnych kwestiach – osobistych, rodzinnych, społecznych. Różnorodność ofert skierowanych do osób starszych stwarza szanse na podjęcie przez nie aktywności i wykorzy-

blikacja zamieszczona na stronie internetowej: <http://www.brpo.gov.pl/sites/default/files/13541772380.pdf> (10.07.2014).

¹¹ Tamże, s. 77–78.

¹² B. Ziębińska, *Uniwersytety Trzeciego Wieku jako instytucje przeciwdziałające marginalizacji osób starszych*, cyt. wyd., s. 184.

¹³ E. Trafiałek, *Uniwersytet trzeciego wieku*, w: J. Brągiel, S. Badora (red.), *Formy opieki, wychowania i wsparcia w zreformowanym systemie pomocy społecznej*, cyt. wyd., s. 539.

¹⁴ A. Kita, J. Urbanek, *Potrzeby kulturalne ludzi starszych*, w: Z. Brańka (red.), *Wybrane problemy opieki i wychowania*, Kraków 1997, Oficyna Wydawnicza TEXT, s. 119.

¹⁵ A. Bron, *O starzeniu i uczeniu się. Praca i miłość w jesieni życia*, w: M. Malec (red.), *Edukacyjne, kulturowe i społeczne konteksty starości*, cyt. wyd., s. 46.

stanie swojego wolnego czasu w sposób czynny, kreatywny i pożyteczny, zaspokajający ich potrzeby oraz pozwalający na dalszy rozwój.

„Obecnie starość coraz częściej jest postrzegana nie jako okres stagnacji i biernego oczekiwania na śmierć, lecz jako faza życia, w której człowiek ma do wypełnienia wiele różnorodnych zadań, ułatwiających mu adaptację do nowych warunków życia, wzbogacających jego osobowość i nadających sens jego dalszej egzystencji. Stanowi ona dla jednostki kolejne życiowe wyzwanie, któremu musi sprostać, pomimo pogarszającego się wraz z wiekiem stanu zdrowia i sprawności psychofizycznej”¹⁶.

Nie ulega wątpliwości, że „najważniejszym elementem polskich UTW są ich uczestnicy. Dla nich uniwersytety powstały, im służą, są do pewnego stopnia ich dziełem”¹⁷.

Maków Podhalański jako miejsce rozwoju dzieci, młodzieży i dorosłych

Maków Podhalański to miasto położone w województwie małopolskim, w powiecie suskim. W skład gminy wchodzi sześć pobliskich wsi: Juszczyń, Grzechynia, Kojuszówka, Wieprzec, Żarnówka, Białka.

Miasto proponuje szeroką ofertę działań skierowanych na krzewienie kultury, tradycji, sportu, zachęca do aktywizacji dzieci, młodzieży oraz osoby starsze. Główną instytucją prowadzącą działalność społeczno-kulturalną w Makowie jest Dom Kultury, organizujący zajęcia świetlicowe, muzyczne, recytatorskie, plastyczne, teatralne¹⁸, w ramach których dzieci, młodzież, a także osoby dorosłe mogą nie tylko spędzić czas wolny, ale również rozwijać swoje umiejętności i zainteresowania. Dom Kultury jest również inicjatorem wielu imprez i uroczystości, do których zaliczyć można m.in. odbywające się co roku „Dni Ziemi Makowskiej”, „Międzynarodowy Bieg Uliczny po Ziemi Makowskiej”, „Makowską Majówkę” czy „Tydzień Kultury Beskidzkiej”.

Dom Kultury współpracuje z Miejską Biblioteką Publiczną w Makowie Podhalańskim, która wspiera organizację imprez, sama też jest inicjatorem różnorodnych przedsięwzięć. Jednym z nich jest utworzenie w 2013 roku

¹⁶ A. Nowicka, *Wstęp*, w: A. Nowicka (red.), *Wybrane problemy osób starszych*, Kraków 2006, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, s. 11.

¹⁷ Tamże, s. 248.

¹⁸ http://www.makow-podhalanski.pl/index.php?option=18&action=articles_show&art_id=491&cat_id=149 (10.07.2014).

„Klubu 50+”. Jego członkowie uczestniczą w spotkaniach bibliotecznych, wykładach, kursach, koncertach, wyjazdach¹⁹ i innych działaniach zapewniających im możliwość aktywnego spędzania czasu wolnego.

W krzewieniu kultury i tradycji środowiska lokalnego ważną rolę odgrywa zespół regionalny „Polana Makowska”, który prezentuje folklor górali babiogórskich, uczestnicząc i przedstawiając swój program również poza granicami gminy.

Przedszkola oraz szkoły w Makowie Podhalańskim oferują wychowankom różnorodne zajęcia dodatkowe, pozwalające na rozwój zainteresowań. Na terenie miasta funkcjonują: Zespół Szkół im. Św. Jana Kantego, Zespół Szkół w Makowie Podhalańskim, w skład którego wchodzi: przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy.

Jedną z nowych inicjatyw podjętych w Makowie Podhalańskim było utworzenie Stowarzyszenia Uniwersytetu Trzeciego Wieku zachęcającego seniorów do aktywności w życiu osobistym i społecznym.

Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Makowie Podhalańskim

Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Makowie Podhalańskim powstało w 2013 roku, przede wszystkim z inicjatywy prezes Uniwersytetu – Barbary Skubis-Tyszewskiej, emerytowanych nauczycieli oraz seniorów, którzy czuli się „młodzi duchem”²⁰.

Nad wysokim poziomem programu kształcenia czuwa Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Targu. Patronat organizacyjny sprawuje Starostwo Powiatu Suskiego oraz Urząd Miasta w Makowie Podhalańskim. Oprócz zarządu ważnymi organami UTW są również: Komisja Rewizyjna oraz Samorząd Słuchaczy.

Stowarzyszenie działa na podstawie: Ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach²¹, Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalno-

¹⁹ <http://makowskakultura.naszabiblioteka.com/klub-50> (10.07.2014).

²⁰ Informacje o Stowarzyszeniu Trzeciego Wieku w Makowie Podhalańskim pochodzą z wywiadu przeprowadzonego z prezes Stowarzyszenia – Barbarą Skubis-Tyszewską, zaczerpnięte zostały także ze strony internetowej Uniwersytetu: <http://utw-makow.y0.pl/> (10.07.2014).

²¹ Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, <http://isap.sejm.gov.pl/Download.jsessionid=6BAE2360D46C9D319DE014B1A2344CA0?id=WDU-19890200104&type=3> (18.07.2014).

ści pożytku publicznego i o wolontariacie²² oraz na podstawie wewnętrznego statutu²³.

Członkami Uniwersytetu są przede wszystkim emeryci i renciści. Najbardziej aktywnych jest 36 członków, z czego znaczną większość (31 osób) stanowią kobiety. Na zajęcia oraz organizowane przedsięwzięcia przychodzą również sympatycy Uniwersytetu niebędący jego zrzeszonymi członkami.

Celami Stowarzyszenia Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Makowie Podhalańskim są między innymi:

- aktywizacja społeczna osób starszych, jak również inspirowanie działań na rzecz ludzi w „trzecim wieku”,
- prowadzenie działań edukacyjnych,
- profilaktyka chorób, uzależnień, patologii społecznych,
- zachęcanie do aktywnego spędzania czasu wolnego,
- kultywowanie aktywności fizycznej, dbania o zdrowie, aktywnego wypoczynku, upowszechniania i organizowania turystyki i krajoznawstwa,
- wspieranie rozwoju kultury, tradycji,
- rozwój kontaktów społecznych, relacji międzypokoleniowych,
- organizacja wolontariatu oraz działalności charytatywnej,
- współpraca z różnymi organizacjami oraz instytucjami,
- rozpowszechnianie form aktywności intelektualnej, psychicznej oraz fizycznej,
- podejmowanie oraz inspirowanie działań na rzecz aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych, bezrobotnych i chorych,
- współpraca z innymi Uniwersytetami Trzeciego Wieku²⁴.

Cele te realizowane są głównie poprzez: organizowanie wykładów, szkoleń, dyskusji, warsztatów, debat, spotkań, konkursów, wystaw, koncertów; wyjazdy edukacyjne; zajęcia praktyczne; spotkania z przedstawicielami różnych środowisk; organizowanie wycieczek; organizowanie spotkań integracyjnych łączących pokolenia; prowadzenie zajęć z zakresu kultury fizycznej;

²² Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, <http://isap.sejm.gov.pl/Download?id=WDU20030960873&type=3> (18.07.2014).

²³ Statut Stowarzyszenia Uniwersytet Trzeciego Wieku, <http://utw-makow.y0.pl/?action=statut> (18.07.2014).

²⁴ Informacje pochodzą ze statutu Stowarzyszenia UTW w Makowie Podhalańskim oraz wywiadu przeprowadzonego z prezes Stowarzyszenia.

organizację imprez okolicznościowych, również charytatywnych; współpracę z instytucjami państwowymi, samorządowymi, uczelniami wyższymi, organizacjami pozarządowymi.

Członkowie Stowarzyszenia mają prawo do pozyskiwania informacji na temat przedsięwzięć podejmowanych przez Uniwersytet, brania udziału w jego zebraniach oraz inicjatywach. Do ich obowiązków należy z kolei: dbanie o dobre imię Stowarzyszenia; przestrzeganie regulaminów, statusu, przyjętych uchwał; czynne uczestniczenie w jego działalności.

Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Makowie Podhalańskim wychodzi naprzeciw potrzebom mieszkańców, pozwalając na utrzymanie więzi ze społeczeństwem, zdobycie dodatkowej wiedzy i umiejętności, aktywizując osoby starsze do podejmowania działań skierowanych na własny rozwój oraz współpracę różnych środowisk.

W ramach UTW funkcjonują następujące sekcje: profilaktyki zdrowia, sportu, turystyki i krajoznawstwa, psychologii, językowa, informatyki.

Oprócz wymienionych sekcji słuchacze Uniwersytetu biorą udział w zajęciach i warsztatach z zakresu: tańca towarzyskiego, gier i zabaw umysłowych, kulinariów, komunikacji interpersonalnej, wolontariatu.

Słuchacze UTW mają możliwość nauki języka angielskiego poprzez udział w cotygodniowych zajęciach. Ponadto w każdy czwartek mają okazję uczestnictwa w wycieczce krajoznawczej, a wieczorem w spotkaniach towarzyskich (gry planszowe, karty).

Oprócz wykładów dotyczących zdrowia i promowania aktywnego wypoczynku prowadzone są zajęcia ruchowe, pozwalające na utrzymanie dobrej sprawności fizycznej.

W ramach sekcji turystycznej organizowane są wycieczki i wyjazdy. Seniorzy zwiedzają i poznają miasto i okolice, jak również najbliższy region.

Uniwersytet jest miejscem, w którym słuchacze mogą realizować się także poprzez wolontariat, niosąc pomoc, budując wspólnotowość nastawioną na potrzeby różnych grup i osób.

Dużym zainteresowaniem słuchaczy cieszą się zajęcia informatyczne. Słuchacze UTW uczą się obsługi podstawowych programów komputerowych, korzystania z zasobów Internetu, a także wyszukiwania potrzebnych informacji w celu zdobycia nowej wiedzy.

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Makowie Podhalańskim współpracuje z różnymi instytucjami, stowarzyszeniami, samorządem lokalnym. Słuchacze UTW uczestniczyli między innymi: w wykładach zorganizowanych

w Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nowym Targu, nt. „Płeć a hormony w okresie zmian” oraz „Zagrożenia naturalne i antropogeniczne środowiska przyrodniczego gór a problem jego ochrony”; w wykładzie pt. „Wolontariat seniorów”, odbywającym się w Szkole w Makowie Podhalańskim; w spektaklach teatralnych: „Romanca – sposób na kobietę”; „Senioraliach” w Krakowie; w Tarnowie w ramach projektu realizowanego przez Gminę Maków Podhalański, „Zadanie z obszaru działań na rzecz osób, które zakończyły aktywność zawodową, polegające na prowadzeniu Uniwersytetu Trzeciego Wieku”; w występach kabaretu, np. „Nowaki” w Suchej Beskidzkiej²⁵.

Słuchacze oraz zarząd Stowarzyszenia UTW aktywnie biorą udział w konferencjach naukowych oraz zebraniach poświęconych tematyce seniorów i ich aktywności. W 2014 roku uczestniczyli między innymi w: Zebraniu Walnym Ogólnopolskiej Federacji Stowarzyszeń UTW w Świętochłowicach; Śląskim Forum Uniwersytetów Trzeciego Wieku w Świętochłowicach – konferencja zorganizowana przez Ogólnopolską Federację Stowarzyszeń UTW; Międzynarodowej Konferencji Naukowej odbywającej się w Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nowym Targu pt. „Aktywność ruchowa w okresie starzenia jako element profilaktyki zdrowotnej”; Ogólnopolskiej Konferencji w Krakowie „Starość TO radość”; Międzynarodowej Konferencji pt. „Instrumenty efektywnego rozwiązywania problemów społecznych początku XXI wieku”.

W 2014 roku Uniwersytet przystąpił między innymi do rocznego projektu realizowanego przez Gminę Maków Podhalański. Jest to zadanie publiczne z zakresu pomocy społecznej pt. „Wspieranie osób w podeszłym wieku w integracji z młodzieżą”, w ramach którego seniorzy wraz z młodzieżą uczestniczą w spotkaniach integracyjnych, zajęciach komputerowych, wspólnych wyjazdach, grach i zabawach umysłowych, zajęciach artystycznych – plastycznych, kulinarnych, wokalnych, literackich, z witrażu, mody oraz innych działaniach mających na celu integrację międzypokoleniową. Celem realizowanego projektu jest wzajemna wymiana doświadczeń, nauka, rozwijanie umiejętności, poznanie potrzeb oraz oczekiwań seniorów i młodzieży, zagospodarowanie wolnego czasu.

²⁵ Informacje pozyskane zostały z wywiadu przeprowadzonego z prezes Stowarzyszenia Barbarą Skubis-Tyszewską oraz zaczerpnięte ze strony internetowej Stowarzyszenia: <http://utw-makow.y0.pl/> (18.07.2014).

Organizowanie zajęć oraz włączenie seniorów w ich kreowanie daje okazję do aktywnego przeżywania „jesieni życia”. Czynne i twórcze spędzanie czasu wolnego staje w opozycji do bierności życia na emeryturze, wyzwalając potencjał osób starszych, ukazując ich szerokie możliwości oraz zdolności.

Zakończenie

Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Makowie Podhalańskim przynosi wiele korzyści zarówno słuchaczom, jak i społeczności lokalnej. Prócz funkcji edukacyjnej, jaką pełni, jest również miejscem pozwalającym na wytchnienie, odprężenie, a zarazem aktywne spędzenie czasu wolnego.

Uczestniczenie w życiu i działalności UTW pozwala seniorom między innymi na utrzymanie sprawności intelektualnej, fizycznej, psychicznej; nawiązywanie nowych kontaktów; podtrzymywanie więzi społecznych; wzajemną wymianę poglądów, doświadczeń; rozwój zainteresowań i umiejętności; poszerzenie wiedzy; zaspokojenie potrzeb.

Bogactwo ofert, jakie proponuje Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Makowie Podhalańskim – wykłady, dyskusje, spotkania, różnego typu zajęcia, wycieczki, imprezy, kursy – pozwala słuchaczom na zdobycie nowych kompetencji oraz promocję idei aktywnego trybu życia.

Współpraca UTW w Makowie Podhalańskim z instytucjami społecznymi, organizacjami oraz innymi Uniwersytetami Trzeciego Wieku stwarza szansę na wzajemną wymianę doświadczeń, inspirowanie do podejmowania działań, jak również budowanie społeczeństwa otwartego, współdziałającego dla poprawy jakości życia oraz rozwoju osób starszych.

„W świadomości społecznej coraz bardziej utrwała się przekonanie, że kreowanie własnej starości w dużym stopniu zależy od nas samych”²⁶. Uczestnictwo w zajęciach organizowanych przez Uniwersytet Trzeciego Wieku to szansa na poznanie własnych możliwości oraz podjęcie aktywności przynoszącej odprężenie i dającej satysfakcję.

²⁶ A. Nowicka, *Wstęp*, w: A. Nowicka (red.), *Wybrane problemy osób starszych*, cyt. wyd., s. 11.

Podsumowaniem podjętych rozważań jest motto Stowarzyszenia Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Makowie Podhalańskim: „Wartości życia nie mierz się czasem, a jedynie tym, co z nim zrobimy”²⁷.

Bibliografia

- Borczyk W., Wnuk W., *Edukacja w starości i do starości*, w: *Strategie działania w starzejącym się społeczeństwie. Tezy i rekomendacje*, Warszawa 2012, RPO. Publikacja zamieszczona na stronie internetowej: <http://www.brpo.gov.pl/sites/default/files/13541772380.pdf>.
- Bron A., *O starzeniu i uczeniu się. Praca i miłość w jesieni życia*, w: M. Malec (red.), *Edukacyjne, kulturowe i społeczne konteksty starości*, Wrocław 2011, Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe.
- http://www.makowpodhalanski.pl/index.php?option=18&action=articles_show&art_id=491&cat_id=149.
- <http://makowskakultura.naszabiblioteka.com/klub-50>.
- <http://utw-makow.y0.pl>.
- Kita A., Urbanek J., *Potrzeby kulturalne ludzi starszych*, w: Z. Brańka (red.), *Wybrane problemy opieki i wychowania*, Kraków 1997, Oficyna Wydawnicza TEXT.
- Lechka-Mioduszevska A., *Ciągłość i zmiana tradycji edukacyjnej seniorów na przykładzie wrocławskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku*, w: M. Malec (red.), *Edukacyjne, kulturowe i społeczne konteksty starości*, Wrocław 2011, Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe.
- Leszczyńska-Rejchert A., *Człowiek starszy i jego wspomaganie – w stronę pedagogiki starości*, Olsztyn 2006, Wyd. UWM.
- Łobocki M., *Wprowadzenie do metodologii badań pedagogicznych*, Kraków 2000, Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Łobocki M., *Metody i techniki badań pedagogicznych*, Kraków 2000, Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Matlakiewicz A., *Koncepcja edukacji ustawicznej w ujęciu Międzynarodowej Encyklopedii Dorosłych i Kształcenia Zawodowego*, w: Z. P. Kruszewski, J. Półturzycki, E. A. Wesołowska (red.), *Kształcenie ustawiczne – idee i doświadczenia*, Płock 2003, Wydawnictwo Naukowe „NOVUM”.
- Nowicka A., *Wstęp*, w: A. Nowicka (red.), *Wybrane problemy osób starszych*, Kraków 2006, Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Rubacha K., *Metodologia badań nad edukacją*, Warszawa 2008, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.

²⁷ Cytat zamieszczony na stronie Stowarzyszenia Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Makowie Podhalańskim: <http://utw-makow.y0.pl/> (10.07.2014).

Statut Stowarzyszenia Uniwersytet Trzeciego Wieku, <http://utw-makow.y0.pl/?action=statut>.

Szarota Z., *Gerontologia społeczna i oświatowa. Zarys problematyki*, Kraków 2004, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej.

Trafiałek E., *Uniwersytet trzeciego wieku*, w: J. Brągiel, S. Badora (red.), *Formy opieki, wychowania i wsparcia w zreformowanym systemie pomocy społecznej*, Opole 2005, Wyd. UO.

Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, <http://isap.sejm.gov.pl/Download;j-sessionid=6BAE2360D46C9D319DE014B1A2344CA0?id=WDU19890200104&type=3>.

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, <http://isap.sejm.gov.pl/Download?id=WDU20030960873&type=3>.

Ziębińska B., *Uniwersytety Trzeciego Wieku jako instytucje przeciwdziałające marginalizacji osób starszych*, Katowice 2010, „Śląsk” Sp. z o.o. Wydawnictwo Naukowe.

Summary

The purpose of this article is to present the Association of the University of the Third Age in Makow Podhalanski as a significant institution for the development of the elderly. An article will address issues such as: the activation of the seniors, the role and tasks of the Universities of the Third Age, qualities of institution. The article described the activities and functioning of UTA as an example of good practice-associating elderly, initiating and inspiring local environment to act on behalf of the “third age” and creating a positive image of old age as a dignified life stage.

Key words: University of the Third Age, seniors, activity, development

Translated by Damian Ryszawy

NOTA O AUTORZE

Sylwia Ryszawy – mgr, absolwentka Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, kierunku pedagogika: opiekuńczo-wychowawcza oraz zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne, asystent w Zakładzie Pedagogiki Społecznej i Edukacji Międzykulturowej Instytutu Nauk o Edukacji Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zainteresowania naukowe dotyczą pracy z uczniami o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz zagadnień z zakresu pedagogiki społecznej i edukacji międzykulturowej.